

STARPTAUTISKĀS PRIVĀTTIESĪBAS UN STARPTAUTISKAIS CIVILPROCESS.

Tiesību aktu krājums. – Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2026, 605 lpp.

Krājuma sastādītājas: Dr. iur., asoc. prof. Irēna Kucina un Mg. iur. Signe Terihova

Nodaļu priekšvārdu autori – Latvijas Universitātes Juridiskās fakultātes maģistranti: Alise Astrātova, Laura Elīza Babrova, Beāte Bauga, Lelde Dubere, Katrīna Freiberga, Katrīna Ivanova, Elizabete Karjuse, Katrīna Kļava, Elīna Libķena, Nellija Leonarda Markova-Kravale, Aleksandra Anna Meinerte, Leons Podbrezskis, Igors Sokolovs, Santija Veselova

Krājumam izmantota Eiropas Savienības tiesību aktu vietnē *EUR-Lex* (<http://eur-lex.europa.eu/lv/index.htm>) un Latvijas Republikas oficiālā izdevēja "Latvijas Vēstneša" tiesību aktu vietnē *Likumi.lv* (<https://likumi.lv/>) pieejamā informācija

Krājumā publicēto tiesību aktu redakcijas sagatavotas ar grozījumiem, kas izsludināti līdz 2026. gada 20. maijam.

© Irēna Kucina, 2026
© Signe Terihova, 2026
© nodaļu priekšvārdu autori, 2026
© Santa Tulpe, grafiskais dizains, 2026
© Tiesu namu aģentūra, 2026

Izdevējs: Tiesu namu aģentūra
Baldones iela 1 B, Rīga, LV-1007
tnagramatas.tna.lv; facebook.com/TNAgramatas

Tiražētājs: SIA "Jelgavas tipogrāfija"

ISBN 978-9934-621-35-2

Saturs

Priekšvārds (<i>Irēna Kucina</i>)	6
--	---

I. Eiropas Savienības tiesību akti

(<i>Igors Sokolovs, Katrīna Ivanova</i>)	7
--	---

1. Spriedumu civillietās un komercietās brīva aprīte

Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 1215/2012 (2012. gada 12. decembris) par jurisdikciju un spriedumu atzīšanu un izpildi civillietās un komercietās (pārstrādāta versija)	9
---	---

Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 805/2004 (2004. gada 21. aprīlis), ar ko izveido Eiropas izpildes rīkojumu neapstrīdētiem prasījumiem	39
---	----

Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 1896/2006 (2006. gada 12. decembris), ar ko izveido Eiropas maksājuma rīkojuma procedūru	54
--	----

Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 861/2007 (2007. gada 11. jūlijs), ar ko izveido Eiropas procedūru maza apmēra prasībām	70
--	----

Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 655/2014 (2014. gada 15. maijs), ar ko izveido Eiropas kontu apķīlāšanas rīkojuma procedūru, lai atvieglotu pārrobežu parādu piedziņu civillietās un komercietās	87
--	----

2. Spriedumu ģimenes lietās brīva aprīte

(<i>Santija Veselova, Lelde Dubere</i>)	121
---	-----

Padomes Regula (ES) 2019/1111 (2019. gada 25. jūnijs) par jurisdikciju, lēmumu atzīšanu un izpildi laulības lietās un lietās par vecāku atbildību un par bērnu starptautisko nolaupīšanu (pārstrādāta redakcija)	124
--	-----

Padomes Regula (EK) Nr. 4/2009 (2008. gada 18. decembris) par jurisdikciju, piemērojamiem tiesību aktiem, nolēmumu atzīšanu un izpildi un sadarbību uzturēšanas saistību lietās	180
---	-----

Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 650/2012 (2012. gada 4. jūlijs) par jurisdikciju, piemērojamiem tiesību aktiem, nolēmumu atzīšanu un izpildi un publisku aktu akceptēšanu un izpildi mantošanas lietās un par Eiropas mantošanas apliecības izveidi	212
---	-----

Padomes Regula (ES) 2016/1103 (2016. gada 24. jūnijs), ar ko īsteno ciešāku sadarbību attiecībā uz jurisdikciju, piemērojamiem tiesību aktiem un nolēmumu atzīšanu un izpildi laulāto mantisko attiecību jomā	249
---	-----

Padomes Regula (ES) 2016/1104 (2016. gada 24. jūnijs), ar ko īsteno ciešāku sadarbību attiecībā uz jurisdikciju, piemērojamiem tiesību aktiem un nolēmumu atzīšanu un izpildi reģistrētu partnerattiecību mantisko seku jomā	277
--	-----

3. Piemērojamie tiesību akti

(Alise Astrātova, Nellija Leonarda Markova-Kravale) 305

Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 593/2008 (2008. gada 17. jūnijs) par tiesību aktiem, kas piemērojami līgumsaistībām (Roma I)..... 307

Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 864/2007 (2007. gada 11. jūlijs) par tiesību aktiem, kas piemērojami ārpuslīgumiskām saistībām ("Roma II")..... 323

Padomes Regula (ES) Nr. 1259/2010 (2010. gada 20. decembris), ar kuru īsteno ciešāku sadarbību attiecībā uz tiesību aktiem, kas piemērojami laulības šķiršanai un laulāto atšķiršanai..... 337

4. Dokumentu izsniegšana

(Beāte Bauga, Leons Podbrezskis) 347

Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2020/1784 (2020. gada 25. novembris) par tiesas un ārpustiesas civillietu vai komerclietu dokumentu izsniegšanu dalībvalstīs ("dokumentu izsniegšana") (pārstrādāta redakcija)..... 350

5. Pierādījumu iegūšana

(Katrīna Freiberga, Aleksandra Anna Meinerte) 371

Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2020/1783 (2020. gada 25. novembris) par sadarbību starp dalībvalstu tiesām pierādījumu iegūšanā civillietās vai komerclietās ("pierādījumu iegūšana") (pārstrādāta redakcija)..... 373

II. Starptautiskie tiesību akti

(Elīna Libķena, Laura Elīza Babrova) 392

Konvencija par jurisdikciju un spriedumu atzīšanu un izpildi civillietās un komerclietās (2007. gada 30. oktobra Lugāno konvencija)..... 395

Konvencija par ārvalstu spriedumu atzīšanu un izpildi civillietās un komerclietās (2019. gada 2. jūlija Hāgas konvencija)..... 427

Konvencija par tiesas izvēles līgumiem (2005. gada 30. jūnija Hāgas konvencija) 439

Hāgas konvencija par jurisdikciju, piemērojamiem tiesību aktiem, atzīšanu, izpildi un sadarbību attiecībā uz vecāku atbildību un bērnu aizsardzības pasākumiem (1996. gada 19. oktobra Hāgas konvencija)..... 452

Konvencija par starptautiskās bērnu nolaupīšanas civiltiesiskajiem aspektiem (1980. gada 25. oktobra Hāgas konvencija) 467

Konvencija par uzturlīdzekļu bērniem un cita veida ģimenes uzturēšanas līdzekļu pārrobežu piedziņu (2007. gada 23. novembra Hāgas konvencija) 477

Protokols par uzturēšanas saistībām piemērojamiem tiesību aktiem (2007. gada 23. novembra Hāgas protokols) 504

Apvienoto Nāciju Organizācijas Konvencija par starptautiskajiem preču pirkuma-pārdevuma līgumiem (CISG) (1980. gada 11. aprīļa konvencija) 512

Konvencija par kravu starptautisko autopārvadājumu līgumu (<i>CMR</i>) (1956. gada 19. maija konvencija)	535
Ņujorkas Konvencija par ārvalstu šķīrējtiesu nolēmumu atzīšanu un izpildīšanu (1958. gada 10. jūnija konvencija).....	555

III. Nacionālie tiesību akti

(<i>Elizabete Karjuse, Katrīna Kļava</i>)	559
Civilprocesa likums (<i>izvilkums – F daļa</i>)	560

Izmantotie saīsinājumi

Briseles I regula	– Eiropas Savienības Padomes 2002. gada 22. decembra Regula (EK) Nr. 44/2001 par jurisdikciju un spriedumu atzīšanu un izpildi civillietās un komerclietās
Briseles I bis regula	– Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 1215/2012 (2012. gada 12. decembris) par jurisdikciju un spriedumu atzīšanu un izpildi civillietās un komerclietās
ECT	– Eiropas Cilvēktiesību tiesa
ES	– Eiropas Savienība
EST	– Eiropas Savienības Tiesa
LES	– Līgums par Eiropas Savienību
LESD	– Līgums par Eiropas Savienības darbību
<i>OV</i>	– <i>Eiropas Savienības Oficiālais Vēstnesis</i>
<i>OVL</i>	– <i>OV</i> sērija "likumdošana" (no 1968. gada)
Roma I regula	– Eiropas Parlamenta un Padomes 2008. gada 17. jūnija Regula (EK) Nr. 593/2008 par tiesību aktiem, kas piemērojami līgumsaistībām ("Roma I")
Roma II regula	– Eiropas Parlamenta un Padomes 2007. gada 11. jūlija Regula (EK) Nr. 864/2007 par tiesību aktiem, kas piemērojami ārpuslīgumiskām saistībām ("Roma II")
2007. gada Hāgas protokols	– 2007. gada 23. novembra Hāgas Protokols par uzturēšanas saistībām piemērojamiem tiesību aktiem
2007. gada Lugāno konvencija	– 2007. gada 30. oktobra Lugāno Konvencija par jurisdikciju un spriedumu atzīšanu un izpildi civillietās un komerclietās

Priekšvārds

Dr.iur., asoc. prof. **Irēna Kucina**

Starptautiskās privāttiesības un pārrobežu civilprocess nav šaura vai tehniska tiesību nozare. Tās ir tiesības gadījumiem, kad cilvēka dzīve, ģimenes attiecības, komercdarbība, mantojums, saistības vai tiesas nolēmums pārsniedz vienas valsts robežas. Mūsdienās šādas situācijas vairs nav nekas eksotisks.

Cilvēki pārvietojas, strādā, mācās, dibina ģimenes, slēdz darījumus, iegādājas preces un saņem pakalpojumus citās valstīs. Līdz ar to arvien biežāk rodas jautājumi, uz kuriem nav iespējams atbildēt tikai ar nacionālo tiesību normu palīdzību: kuras valsts tiesai ir jurisdikcija, kādas tiesības ir piemērojamas, kā izsniedzami dokumenti, kā iegūstami pierādījumi, kā ārvalsts nolēmums atzīstams un izpildāms Latvijā un kā Latvijas nolēmums var iegūt spēku citās valstīs.

Tādēļ starptautiskās privāttiesības joprojām ir īpaši aktuālas. Pat vairāk – to nozīme pieaug. Spriedumu brīva aprīte nav pašsaprotama – tā balstās skaidros instrumentos, savstarpējās uzticēšanās principā un tiesību piemērotāju spējā šos instrumentus ne tikai zināt, bet arī pareizi un atbildīgi lietot. Pārrobežu civillietās, komerclietās un ģimenes lietās tiesiskums kļūst praktiski pārbaudāms: vai persona savas tiesības var aizsargāt arī tad, ja lieta neapstājas pie valsts robežas.

Šo tiesību aktu krājumu veidojām kopā ar Latvijas Universitātes Juridiskās fakultātes maģistrantiem un kopā nolēmām, ka šā krājuma vērtība ir tā vienkāršajā, bet ļoti nozīmīgajā iecerē – palīdzēt. Ceram, ka šis krājums būs vērtīgs palīgs tiesnešiem, advokātiem, notāriem, tiesu izpildītājiem, valsts pārvaldes juristiem, pētniekiem un studentiem. Tā iecere ir praktiska un vienlaikus ļoti būtiska – palīdzēt orientēties plašajā starptautisko privāttiesību telpā.

Krājumā vienkopus apkopoti būtiskākie Eiropas Savienības, starptautiskie tiesību akti, kā arī Civilprocesa likuma normas, kas nepieciešami pārrobežu civillietu, komerclietu, ģimenes lietu, mantojuma lietu, uzturēšanas saistību, līgumisko un ārpuslīgumisko attiecību, dokumentu izsniegšanas, pierādījumu iegūšanas, kā arī nolēmumu atzīšanas un izpildes jautājumu risināšanā.

Tas ir būtiski ne tikai ērtības dēļ. Starptautisko privāttiesību jomā pareizā tiesību norma bieži jāatrod daudzslāņainā regulējuma sistēmā, kur Eiropas Savienības regulas, starptautiskās konvencijas un nacionālo tiesību normas darbojas savstarpējā sazobē. Kļūda vienā posmā var ietekmēt visu lietas virzību. Tādēļ strukturēts tiesību aktu krājums ir praktisks instruments kvalitatīvākai tiesību piemērošanai.